



# Granskning av stadsbyggnadsnämnden

– verksamhetsåret 2023

2024-04-09



# Missiv till stadsbyggnadsnämnden

Revisionskontoret har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört granskningen av nämnden avseende verksamhetsåret 2023. All granskning som har genomförts i nämnden under året presenteras i denna revisionsredogörelse. Av redogörelsen framgår de sakkunnigas iakttagelser och bedömningar.

Vi, förtroendevalda revisorer, hänvisar till de sakkunnigas redogörelse som grund för vårt uttalande till kommunfullmäktige. Vi ställer oss bakom de sakkunnigas bedömningar och rekommendationer som framgår av denna redogörelse.

Följande rekommendationer lämnas:

*Nämnden rekommenderas att utveckla uppföljningen och kontrollen av bygglovshandläggningen.*

*Nämnden rekommenderas att utveckla och stärka översiktsplanens styrande funktion i stadsutvecklingen.*

*Nämnden rekommenderas att fastställa rutiner och processer för genomförande och uppföljning av översiktsplanen.*

*Nämnden rekommenderas att utveckla och förtydliga hur genomförandet av översiktsplanens intentioner kan kopplas till stadens investerings- och budgetprocess.*

*Nämnden rekommenderas att se över hur innehållet i översiktsplanen kan tydliggöras, i syfte att göra den lättare att förstå och använda för interna och externa användare.*

*Nämnden rekommenderas att uppdatera erforderlig information avseende förorenade områden i översiktsplanen.*

*Nämnden rekommenderas att se till att detaljplane- och bygglovsärenden med potentiellt förorenade områden handläggs i enlighet med nämndens rutiner.*

*Nämnden rekommenderas att säkerställa att de överväganden och bedömningar avseende förorenade områden som görs i handläggningen av detaljplaner och bygglov dokumenteras.*

*Nämnden rekommenderas att säkerställa att den som sökt bygglov informeras i enlighet med de regleringar som finns om förorenade områden.*

*Nämnden rekommenderas att utveckla och fördjupa samverkan avseende ärenden som rör förorenade områden.*

*Nämnden rekommenderas att utveckla de kostnads- och riskbedömningar avseende förorenade områden som görs i översikts- och detaljplaneprocessen.*

Vi vill betona vikten av att nämnden vidtar lämpliga åtgärder med anledning av de rekommendationer som lämnas i revisionsredogörelsen.

Med anledning av rekommendationerna vill vi också ha ett yttrande från nämnden. Av yttrandet ska det framgå vilka åtgärder som nämnden har gjort eller planerar att göra för att hantera de lämnade rekommendationerna.

Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 21 juni 2024.

Göteborg den 9 april 2024

För revisorsgruppen,  
enligt uppdrag

Jonas Ransgård  
ordförande

Torbjörn Rigemar  
vice ordförande

# Stadsrevisionens uppdrag

Stadsrevisionens uppdrag är att granska kommunens verksamhet. Granskningen sker på uppdrag av kommunfullmäktige som utser förtroendevalda revisorer som ansvarar för granskningen av nämnderna och kommunstyrelsen. Bland de förtroendevalda utser kommunfullmäktige även lekmanrevisorer. Lekmanrevisorerna ansvarar för granskningen av de bolag som kommunen äger.

De förtroendevalda revisorerna anlitar alltid sakkunniga biträden (yrkesrevisorer) som genomför granskningen. I revisionsredogörelserna presenterar yrkesrevisorerna den granskning de har gjort på nämnderna och kommunstyrelsen. Revisionsredogörelserna ligger till grund när de förtroendevalda revisorerna ansvarar för nämnderna och lämnar sitt uttalande till kommunfullmäktige.

Viss granskning rapporteras till kommunfullmäktige löpande under året i särskilda revisionsrapporter. Du hittar alla stadsrevisionens redogörelser och rapporter på [www.goteborg.se/stadsrevisionen](http://www.goteborg.se/stadsrevisionen), men du kan också beställa dem från revisionskontoret via [stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se](mailto:stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se).

Diarienummer: 0167/23

# Innehåll

|          |                                                                                            |           |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1</b> | <b>Samlad bedömning.....</b>                                                               | <b>6</b>  |
| 1.1      | Rekommendationer .....                                                                     | 7         |
| <b>2</b> | <b>Grundläggande granskning .....</b>                                                      | <b>8</b>  |
| 2.1      | Verksamhet .....                                                                           | 8         |
| 2.2      | Ekonomi .....                                                                              | 8         |
| 2.3      | Intern kontroll.....                                                                       | 9         |
| 2.4      | Bedömning .....                                                                            | 9         |
| <b>3</b> | <b>Bygglövshandläggning .....</b>                                                          | <b>10</b> |
| 3.1      | Granskningsresultat.....                                                                   | 10        |
| 3.1.1    | Styrning av bygglövshandläggningen .....                                                   | 10        |
| 3.1.2    | Uppföljning och kontroll av bygglövshandläggningen.....                                    | 10        |
| 3.2      | Bedömning .....                                                                            | 11        |
| <b>4</b> | <b>Strategisk planering och översiktsplanering.....</b>                                    | <b>12</b> |
| 4.1      | Granskningsresultat.....                                                                   | 12        |
| 4.1.1    | Upprättande och ändring översiktsplanen.....                                               | 13        |
| 4.1.2    | Genomförande och uppföljning av översiktsplanen.....                                       | 13        |
| 4.1.3    | En prioriteringsordning finns på förslag.....                                              | 13        |
| 4.1.4    | Planerad stadsutveckling ryms inte i dagens ekonomiska ramar .....                         | 14        |
| 4.1.5    | Samordnad styrning av den strategiska stadsplaneringen .                                   | 14        |
| 4.2      | Bedömning .....                                                                            | 15        |
| 4.2.1    | Översiktsplanens styrande funktion bör stärkas.....                                        | 15        |
| 4.2.2    | Prioriteringar krävs utifrån ekonomiska ramar.....                                         | 15        |
| 4.2.3    | Innebörden i översiktsplanen bör vara tydlig.....                                          | 15        |
| <b>5</b> | <b>Hanteringen av förorenade områden i stadens tillsynsarbete och stadsplanering .....</b> | <b>17</b> |
| <b>6</b> | <b>Granskning av räkenskaper och bokslut .....</b>                                         | <b>19</b> |
| 6.1      | Granskningsresultat.....                                                                   | 19        |

# 1 Samlad bedömning

Varje år granskar kommunens revisorer nämndens verksamhet i den omfattning som följer av god revisionssed. Årets granskning består av

- grundläggande granskning
- bygglovshandläggning
- strategisk planering och översiktsplanering
- hantering av förorenade områden i stadens tillsynsarbete och stadsplanering
- granskning av delårs- och årsbokslut.

Revisionskontoret har faktaavstämt all granskning med förvaltningen.

Den samlade bedömningen, utifrån årets granskning av nämnden, är att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare är bedömningen att nämndens interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig. Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.

Vår granskning visar på avvikelser i delar av verksamheten. Det finns brister när det gäller uppföljning och kontroll av bygglovshandläggningen. Vår bedömning är att uppföljningen och kontrollen inom bygglovshandläggningen bör stärkas.

Vår granskning visar att strategisk planering och översiktsplanering kan utvecklas. Vår bedömning är att nämnden bör utveckla och stärka översiktsplanens styrande funktion i stadsutvecklingen. Innebörden i översiktsplanen kan tydliggöras för att göra planen lättare att förstå för interna och externa användare. Processen för genomförandet och uppföljningen av översiktsplanen bör tydliggöras. Översiktsplanens genomförande kopplat till stadens investerings- och budgetprocess behöver utvecklas.

Stadsbyggnadsnämnden har också omfattats av en projektgranskning som visar att det finns avvikelser kopplade till processen för hanteringen av förorenade områden i stadens tillsynsarbete och stadsplanering.

## 1.1 Rekommendationer

Utifrån årets granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Nämnden rekommenderas att utveckla uppföljningen och kontrollen av bygglovshandläggningen.
- Nämnden rekommenderas att utveckla och stärka översiktsplanens styrande funktion i stadsutvecklingen.
- Nämnden rekommenderas att fastställa rutiner och processer för genomförande och uppföljning av översiktsplanen.
- Nämnden rekommenderas att utveckla och förtydliga hur genomförandet av översiktsplanens intentioner kan kopplas till stadens investerings- och budgetprocess.
- Nämnden rekommenderas att se över hur innehållet i översiktsplanen kan tydliggöras, i syfte att göra den lättare att förstå och använda för interna och externa användare.
- Nämnden rekommenderas att uppdatera erforderlig information avseende förorenade områden i översiktsplanen.
- Nämnden rekommenderas att se till att detaljplane- och bygglovsärenden med potentiellt förorenade områden handläggs i enlighet med nämndens rutiner.
- Nämnden rekommenderas att säkerställa att de överväganden och bedömningar avseende förorenade områden som görs i handläggningen av detaljplaner och bygglov dokumenteras.
- Nämnden rekommenderas att säkerställa att den som sökt bygglov informeras i enlighet med de regleringar som finns om förorenade områden.
- Nämnden rekommenderas att utveckla och fördjupa samverkan avseende ärenden som rör förorenade områden.
- Nämnden rekommenderas att utveckla de kostnads- och riskbedömningar avseende förorenade områden som görs i översikts- och detaljplaneprocessen.

## 2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma nämndens ledning och styrning samt interna kontroll. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har nämnden genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har nämnden sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på nämndens övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

### 2.1 Verksamhet

Nämnden ska genomföra sitt grunduppdrag enligt reglementet, gällande lag och författning samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. Fullmäktige har genom budgeten gett stadens nämnder och bolag mål som de ska uppnå och uppdrag som de ska genomföra. Vi har översiktligt granskat hur nämnden har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges mål och uppdrag, som berör nämnden. Vi har även granskat nämndens protokoll och beslutsunderlag.

Granskningen visar att nämnden har planerat och genomfört grunduppdraget i enlighet med reglementet. Vår granskning visar dock att delar av den strategiska planeringen och översiktsplanearbetet, samt arbetet med förorenad mark kan utvecklas, se avsnitt fyra och fem.

Vidare visar granskningen att nämnden har arbetat med de mål och uppdrag som fullmäktige har gett nämnden. Måluppfyllelsen och arbetet med fullmäktiges uppdrag har följts upp under året, i delårsrapporter och i årsrapporten. Inga större avvikelser har noterats i nämndens hantering vid beslutsfattande.

Vi har dock noterat att flera nämndledamöter valt att inte delta i nämndens beslut om budget för 2024. Vi vill påpeka att detta inte fräntar berörda ledamöter ansvaret för nämndens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat i förhållande till nämndens budget för 2024.

### 2.2 Ekonomi

Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramar som fullmäktige har gett den. Nämnden ska också se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat nämndens styrning av ekonomin samt dess ekonomiska uppföljning och rapportering.

Granskningen visar att nämnden har bedrivit verksamheten inom de ekonomiska ramarna för året. Granskningen visar vidare att nämnden har följt upp sin ekonomi kontinuerligt.

## **2.3 Intern kontroll**

Nämnden ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll och riskhantering inom väsentliga områden. Nämnden ska även följa upp och utvärdera detta arbete. Vi har översiktligt granskat nämndens interna styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen visar att nämnden har upprättat en samlad riskbild och en internkontrollplan. Riskhantering har skett inom väsentliga områden. Granskningen visar även att den interna kontrollen har följts upp och att nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll har utvärderats.

Granskningen visar på avvikelser i uppföljningen och kontrollen rörande bygglovshandläggningen, se avsnitt tre.

## **2.4 Bedömning**

Revisionskontorets bedömning utifrån en översiktlig granskning är att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare är bedömningen att nämndens interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

## 3 Bygglovshandläggning

Stadsbyggnadsnämnden har enligt sitt reglemente ansvar för att besluta i ärenden rörande bygglov. Bygglovshandläggningen är en viktig process för stadens invånare. Den bör exempelvis vara tydlig och transparent. Det är också viktigt att handläggningen sker likvärdigt och inom rimlig tid.

Syftet med granskningen är att bedöma ändamålsenligheten i bygglovshandläggningen inom stadsbyggnadsnämnden. Granskningen har fokuserat på styrningen, kontrollen och uppföljningen av bygglovsprocessen med utgångspunkt i stadens riktlinjer för intern styrning, uppföljning och kontroll. Bygglovshandläggningen i kommunen utgår ifrån bestämmelserna i nionde kapitlet i plan- och bygglagen (PBL).

Granskningen har skett genom dokumentstudier, stickprovsgranskning, intervjuer och genom en enkät.

### 3.1 Granskningsresultat

Granskningen visar att cirka 380 bygglovsärenden handläggs varje månad i staden. De sökande får genom verksamhetens kundenhet stöd inför att ta fram de handlingar som krävs för att kunna lämna in en komplett ansökan till bygglovsavdelningen.

#### 3.1.1 Styrning av bygglovshandläggningen

Granskningen visar att styrningen av bygglovshandläggningen sker genom exempelvis rutiner i verksamhetshandboken. Rutinerna utgår ifrån plan- och bygglagen. Det finns också former i verksamheten för att se till att justeringar i rutinerna sker utifrån förändringar i lagstiftningen.

Verksamheten har skapat en processbeskrivning för hur handläggningen ska fungera. Det finns också ett arbetssätt där handläggare kan gå igenom ärendena med kollegor, inför bedömningarna av bygglovsansökningarna.

Den enkät vi genomfört visar att nyanställda handläggare får en introduktion i arbetet. Det finns också rutiner för att se till att frågan om jäv diskuteras i verksamheten och det är som regel känt hos handläggarna hur man ska agera om jäv uppstår.

#### 3.1.2 Uppföljning och kontroll av bygglovshandläggningen

Granskningen visar att viss uppföljning sker exempelvis när ärenden överklagas. Verksamheten följer upp hur handläggningen av ärenden sker i förhållande till de tidsgränser som finns för bygglovshandläggning enligt plan- och bygglagen.

Det finns ett arbetssätt där den sökande får stöd för att ta fram en komplett ansökan via kundenheten och det finns former för att få till en dialog, mellan verksamheten och den sökande inför ansökan.

Det saknas dock rutiner för uppföljning och kontroll av att bygglovshandläggningen har genomförts enligt de rutiner som verksamheten har. Det sker inte regelmässigt några stickprovskontroller eller motsvarande av de bygglovsbeslut som fattats.

## 3.2 Bedömning

Syftet med granskningen är att bedöma ändamålsenligheten i bygglovshandläggningen inom stadsbyggnadsnämnden. Granskningen har fokuserat på styrningen, kontrollen och uppföljningen av bygglovsprocessen.

Revisionskontorets bedömning är att det finns en ändamålsenlig styrning av handläggningen av bygglov. Det finns en process och rutiner för de olika delarna i bygglovshandläggningen.

Vår bedömning är att rutiner för uppföljning och kontroll av bygglovshandläggningen kan utvecklas ytterligare. Stadens riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll beskriver att nämndens uppföljning och kontroll av verksamheten ska vara systematisk, förebyggande och utvecklingsinriktad. Det arbetssätt där handläggare tar stöd i varandra inför bedömningarna i ärendet har en viktig funktion, för att skapa exempelvis likabehandling. Det saknas dock kontroller eller annan uppföljning i efterhand kring att de bygglovsbeslut som fattats, ligger i linje med rutiner och lagstiftning.

Mot bakgrund av iakttagelser som framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendation till nämnden:

*Nämnden rekommenderas att utveckla uppföljningen och kontrollen av bygglovshandläggningen.*

## 4 Strategisk planering och översiktsplanering

Stadsbyggnadsnämnden har enligt sitt nya reglemente ansvar för att ta fram underlag för prioriteringen för hur staden ska utvecklas över tid. Prioriteringen ska beslutas i kommunfullmäktige. Underlaget ska inkludera överväganden kring ekonomi och genomförbarhet avseende stadens samlade åtagande för utveckling och förvaltning av staden. Nämnden ska också ta fram förslag till en samordnad styrning för den strategiska stadsplaneringen, för beslut i kommunfullmäktige.

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för planeringsarbete och planläggning enligt plan- och bygglagen (2010:900), vilket bland annat innebär att arbeta med översiktsplaneringen för staden. Översiktsplanen är inte bindande men ska vara styrande för kommunens utvecklingsinriktning gällande mark och vatten inom kommunens område. Kommunens översiktsplanering ska ha både en strategisk och en vägledande roll för efterföljande stadsplanering.

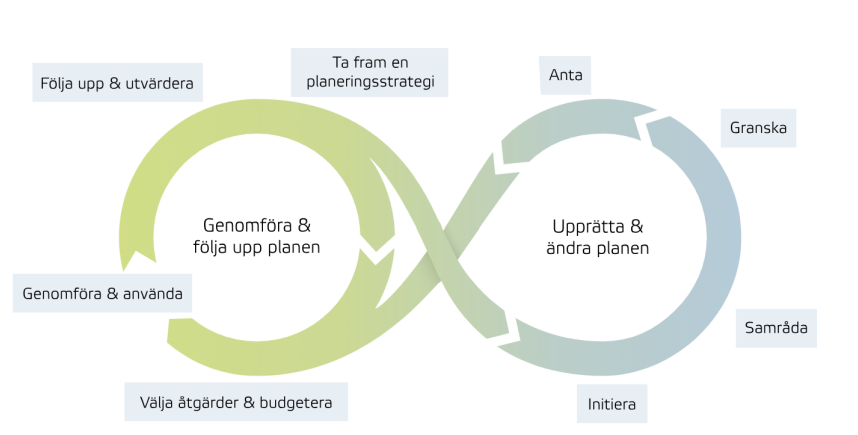
Göteborgs Stad står inför stora utmaningar framöver, exempelvis inom klimatområdet och det är viktigt med en samordnad styrning för att uppnå de målsättningar som finns i stadens översiktsplan.

Syftet med granskningen är att bedöma ändamålsenligheten i arbetet med uppdragen för den strategiska stadsplaneringen samt arbetet med översiktsplanen inom stadsbyggnadsnämnden. Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer. Ett viktigt revisionskriterium i granskningen är plan- och bygglagen. Boverkets modell för kontinuerlig översiktsplanering är också en utgångspunkt.

### 4.1 Granskningsresultat

Boverkets modell för översiktsplanering beskriver formerna för kontinuerlig översiktsplaneringen i kommunerna. Processen omfattar två delar:

1. Upprätta och ändra översiktsplanen
2. Genomföra och följa upp översiktsplanen



#### 4.1.1 Upprättande och ändring översiktsplanen

Den ena delen i Boverkets modell för översiktsplanering har nyligen genomförts i staden, genom att en ny översiktsplan upprättats. Det tidigare byggnadsnämnden genomförde samråd och granskning inför antagande av översiktsplanen i kommunfullmäktige år 2022.

Enligt plan- och bygglagen ska översiktsplanen utformas så att innebörden av den tydligt framgår. Stadens översiktsplan finns i en digital plattform på stadens hemsida. För att orientera sig i innehållet i översiktsplanen får användaren klicka sig runt i de olika delarna. Inför beslutet i kommunfullmäktige innehöll handlingen ett mycket omfattande underlag. Det finns ingen sammanfattning eller populärversion av översiktsplanens utvecklingsinriktning på stadens hemsida.

Stadsbyggnadsförvaltningen har genomfört en enkätundersökning kring översiktsplanens användbarhet, inom stadsutvecklingsnämnderna. Enkäten visar på ett behov av ytterligare stöd i användandet och tolkningen av översiktsplanen, enligt en majoritet av de svarande. Det framkom också att man saknade överblick i den digitala plattformen, samt att det var svårt att hänvisa andra till rätt delar i planen.

Översiktsplaneprocessen omfattar också att ta fram en planeringsstrategi i varje mandatperiod inför eventuella ändringar i översiktsplanen. Revisionskontorets granskning visar att detta arbete är inlett och att en planeringsstrategi kommer att beslutas om under år 2024.

#### 4.1.2 Genomförande och uppföljning av översiktsplanen

Vår granskning visar att det pågår översyn av den andra delen i Boverkets modell för översiktsplaneringen, på stadsbyggnadsförvaltningen. Revisionskontoret har tagit del av arbetsmaterial som visar att arbetet pågår gällande faserna genomförande och uppföljning av översiktsplanen. Det finns i dagsläget inga beslutade former eller rutiner på övergripande nivå för genomförandefasen och uppföljning av översiktsplanen.

Granskningen visar att det således kvarstår ett arbete med att tydliggöra styrkedjan fullt ut, när det gäller att genomföra och följa upp översiktsplanen. Rent praktiskt utgör översiktsplanen grunden för markanvändningen i fortsatta stadsplaneringsprocessen, för exempelvis detaljplaner på stadsbyggnadsförvaltningen.

#### 4.1.3 En prioriteringsordning finns på förslag

Nämndens uppdrag enligt reglementet är att ta fram underlag för prioriteringen av hur staden ska utvecklas över tid.

Granskningen visar att arbetet med de nya uppdragen i reglementet är påbörjad. Den strategiska avdelningen har gjort en nulägesanalys av planerad stadsutveckling. I oktober år 2023 presenteras en första version av "Övergripande

inriktning samordnad stadsutveckling” (ÖISS) för stadsbyggnadsnämnden, där en grov prioriteringsordning tagits fram inför kommande utbyggnadsplanering. Den prioriteringsordning som preliminärt föreslås är:

- Göra klart det som är påbörjat.
- Eftersträva god planeringsberedskap och geografisk balans.
- Prioritera systemviktiga åtgärder.
- Iaktta ekonomisk försiktighet.

ÖISS har också presenterats för övriga stadsutvecklande nämnder. Nämnden planerar att lyfta ÖISS för beslut i kommunfullmäktige under år 2024.

#### **4.1.4 Planerad stadsutveckling ryms inte i dagens ekonomiska ramar**

Det underlag som nämnden ska ta fram ska inkludera överväganden kring ekonomi och genomförbarhet, avseende stadens samlade åtagande för utveckling och förvaltning av staden. Genomförandet av översiktsplanen, i fasen välja åtgärder och budgetera, behöver kopplas praktiskt till stadens budget- och investeringsprocess. Det framgår av granskningen att det arbetet inletts.

Granskningen visar att stadsbyggnadsnämnden inom ramen för ÖISS ställt de planerade stadsutvecklingsprojekten i relation till befintligt investeringsutrymme för staden de närmsta åren. Det framgår också att planerad stadsutveckling inte kommer att rymmas inom det befintliga investeringsutrymmet. Kostnader för framtida klimatanpassningsåtgärder kommer att vara omfattande. De finns dock inte fullt ut medräknade i befintliga kalkyler enligt de underlag som tagits fram.

Det finns också indikationer på att de driftskostnader som planerad stadsutveckling innebär kommer bli väsentligt högre än vad som tidigare varit känt. Stadsbyggnadsnämnden planerar att lyfta till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att beslut nu krävs för vad som ska prioriteras.

#### **4.1.5 Samordnad styrning av den strategiska stadsplaneringen**

Nämndens uppdrag är också att ta fram förslag till samordnad styrning. Granskningen visar att detta arbete är påbörjat, exempelvis genom att stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden nu tar fram gemensamma stadsbyggnadsförslag gällande kommunal mark, för beslut i båda nämnderna. Det finns också pågående utvecklingsprojekt rörande samverkan mellan de olika nämnderna som berörs av stadsutvecklingen. Arbetet med ÖISS har också skett i nära samverkan mellan nämnderna som är involverade i stadsutvecklingsprocessen.

## 4.2 Bedömning

Syftet med granskningen är att bedöma ändamålsenligheten i arbetet med uppdragen för den strategiska stadsplaneringen samt arbetet med översiktsplanen inom stadsbyggnadsnämnden. Revisionskontorets bedömning är att stadsbyggnadsnämnden har påbörjat arbetet med uppdragen i reglementet gällande den strategiska stadsplaneringen. Granskningen visar också att översiktsplanen innehåller de delar som lagstiftningen kräver vid en översiktlig granskning. Arbetet med att ta fram en prioritering och en samordnad styrning av den strategiska stadsplaneringen, inom ramen för ÖISS är påbörjad.

### 4.2.1 Översiktsplanens styrande funktion bör stärkas

Enligt Boverket har översiktsplanen en viktig roll som måldokument och vägvisare mot en mer hållbar framtid. Då kommunens översiktsplanering ska ha både en strategisk och vägledande roll är det viktigt att den strategiska styrningen tydligt utgår ifrån översiktsplanen.

Revisionskontorets bedömning är översiktsplanens styrande funktion bör utvecklas och stärkas. Granskningen visar att det kvarstår ett arbete med att tydliggöra styrkedjan utifrån översiktsplanen. Det handlar om att fastställa hur underlagen och prioriteringarna som arbetats fram förhåller sig till varandra och utmynnar i en konkret utbyggnadsplanering, inför kommande och pågående detaljplanering och exploateringar- och investeringar.

I Boverkets modell tydliggörs viktiga steg i en kontinuerlig översiktsplanering, exempelvis i fasen att välja åtgärder och budgetera utifrån översiktsplanen. Revisionskontoret bedömer att en del i att stärka översiktsplanens styrande funktion är att fastställa former och rutiner för genomförandet och uppföljningen av översiktsplanen, inte minst kopplat till stadens budget- och investeringsprocess.

### 4.2.2 Prioriteringar krävs utifrån ekonomiska ramar

Det framkommer också i granskningen att, enligt de underlag som nämnden tagit fram, så ryms inte planerad stadsutveckling i dagens ekonomiska ramar. De avvägningar som gjorts har inte varit tillräckliga ur ekonomisk synvinkel och prioriteringar krävs framöver. Revisionskontorets bedömning är att genomförandet av översiktsplanen behöver kopplas praktiskt till stadens investerings- och budgetprocess för att uppnå långsiktigt god ekonomisk hushållning. Granskningen visar att det arbetet påbörjats, exempelvis inom ramen för ÖISS. Revisionskontorets bedömning är att det arbetet behöver fortsätta.

### 4.2.3 Innebörden i översiktsplanen bör vara tydlig

Enligt plan- och bygglagen ska översiktsplanen utformas så att innebörden av den tydligt framgår. Stadens översiktsplan finns i en digital plattform, och är enligt beslutet i fullmäktige var mycket omfattande. Det finns inte någon sammanfattning eller motsvarande kring huvuddragen i planen på stadens hemsida. Revisionskontorets bedömning är att nämnden bör se över om innehållet i

översiktsplanen kan tydliggöras. En lättillgänglig version av planen är viktig för att olika intressenter och användare lätt ska kunna ta del av huvuddragen i planen. Att göra översiktsplanen mer lätt att förstå, är viktigt både ur transparensynvinkel och för att öka dess styrande funktion i staden.

Mot bakgrund av de iakttagelser som framkommit i granskningen lämnar vi följande rekommendationer till nämnden:

*Nämnden rekommenderas att utveckla och stärka översiktsplanens styrande funktion i stadsutvecklingen.*

*Nämnden rekommenderas att fastställa rutiner och processer för genomförande och uppföljning av översiktsplanen.*

*Nämnden rekommenderas att utveckla och förtydliga hur genomförandet av översiktsplanens intentioner kan kopplas till stadens investerings- och budgetprocess.*

*Nämnden rekommenderas att se över hur innehållet i översiktsplanen kan tydliggöras, i syfte att göra den lättare att förstå och använda för interna och externa användare.*

## 5 Hanteringen av förorenade områden i stadens tillsynsarbete och stadsplanering

Revisionskontoret har på revisorsgruppens uppdrag granskat hanteringen av förorenade områden i stadens tillsyns- och stadsplaneringsarbete. Syftet med granskningen har varit att bedöma om miljö- och klimatnämnden och stadsbyggnadsnämnden har ett ändamålsenligt arbete med förorenade områden. Syftet har också varit att bedöma om förutsättningar finns för en god ekonomistyrning i den strategiska stadsplaneringen.

Den sammanvägda bedömningen är att stadsbyggnadsnämnden behöver utveckla arbetet kopplat till förorenade områden för en ändamålsenlig hantering. Översiktsplanen tillsammans med dess tematiska tillägg är centrala för styrningen av arbetet med förorenade områden. Granskningen visar dock att informationen i det tematiska tillägget till översiktsplanen i delar är inaktuell. För att säkerställa en ändamålsenlig styrning behöver stadsbyggnadsnämnden se över och uppdatera översiktsplanen i berörda delar.

Vidare bedömer revisionskontoret att beslutsunderlagen i detaljplane- och bygglovsärenden kan stärkas i delar. Bristerna i granskade stickprov visar att nämnden behöver säkerställa att interna rutiner följs. Revisionskontoret ser allvarligt på att det i granskningen framkommit att ärenden som rör byggnation av skola och förskola inte hanterats enligt gällande reglering. Särskild hänsyn behöver tas till föreningar när barn ska vistas på området. Vi noterar att stödet till detaljplane- och bygglovshandläggare hos stadsbyggnadsnämnden behöver utvecklas. Både genom utbildningsinsatser och systematiska uppföljningsinsatser.

Av granskningen framkommer vidare att nämnderna behöver utveckla former för samverkan i arbetet med förorenade områden. En fungerande samverkan mellan miljö- och klimatnämnden och stadsbyggnadsnämnden ger förutsättningar för en säker stadsplaneringsprocess för människor och för miljön. Det är också viktigt att nämnderna säkerställer att föroreningsfrågan aktualiseras så tidigt som möjligt i stadsplaneringsprocessen. Samt att all känd information om föreningar redovisas tydligt i alla delar av plan- och bygglovsarbetet. Det är vår bedömning att nämnden behöver vidta åtgärder för att säkerställa det.

Vår granskning visar också att stadsbyggnadsnämndens dokumentation av risker och kostnader avseende förorenade områden behöver stärkas i alla led i den strategiska stadsplaneringsprocessen där nämnden är ansvarig. Nämndens underlag ligger till grund för de efterföljande stegen i stadsplaneringsarbetet och exploateringsprocessen inklusive den ekonomiska redovisningen. Det är vår mening att uppgifterna krävs för att kunna säkra markens lämplighet både utifrån ett verksamhets- och ett ekonomistyrningsperspektiv vilket är ett krav i nämndens reglemente.

Mot bakgrund av de bedömningar som gjorts i granskningen lämnas följande rekommendationer:

*Nämnden rekommenderas att uppdatera erforderlig information avseende förorenade områden i översiktsplanen.*

*Nämnden rekommenderas att se till att detaljplane- och bygglovsärenden med potentiellt förorenade områden handläggs i enlighet med nämndens rutiner.*

*Nämnden rekommenderas att säkerställa att de överväganden och bedömningar avseende förorenade områden som görs i handläggningen av detaljplaner och bygglov dokumenteras.*

*Nämnden rekommenderas att säkerställa att den som sökt bygglov informeras i enlighet med de regleringar som finns om förorenade områden.*

*Nämnden rekommenderas att utveckla och fördjupa samverkan avseende ärenden som rör förorenade områden.*

*Nämnden rekommenderas att utveckla de kostnads- och riskbedömningar avseende förorenade områden som görs i översikts- och detaljplaneprocessen.*

Revisorsgruppen beslutade om revisionsrapporten *Hanteringen av förorenade områden i stadens tillsyns- och stadsplaneringsarbete* den 6 februari 2024. Rapporten har skickats till nämnden. Nämnden behöver inkomma med ett yttrande till stadsrevisionen senast den 21 juni 2024 om hur rekommendationerna kommer att omhändertas.

## 6 Granskning av räkenskaper och bokslut

En del av Stadsrevisionens granskning består av att granska och bedöma om stadens räkenskaper är rättvisande. Räkenskapsgranskningen genomförs av upphandlade revisionsföretag.

Den 1 januari 2023 trädde *Standard för kommunal räkenskapsrevision* i kraft.<sup>1</sup> Standarden som innefattas i god revisionssed reglerar hur granskning av räkenskaper ska genomföras och omfattar alla kommuner och regioner.

Tillämpningen av den nya standarden innebär att revisionsansatsen skiljer sig från tidigare år. Från och med 2023 tar granskningen av delårs- och årsredovisning samt intern kontroll (väsentliga processer) sin utgångspunkt i stadens räkenskaper i stället för, att som tidigare, bygga nerifrån och upp utifrån nämndernas redovisning. Revisionsansatsen, som bygger på väsentlighetsbedömningar utifrån ett övergripande kommunperspektiv, innebär att vissa nämnder kan beröras mindre av den årliga räkenskapsgranskningen jämfört med tidigare. Andra kan beröras mer.

### 6.1 Granskningsresultat

Inga iakttagelser som berör stadsbyggnadsnämnden har rapporterats i granskningen av Göteborgs Stads räkenskaper 2023.

---

<sup>1</sup> *Standard för kommunal räkenskapsrevision* är framtagen och beslutad av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer (SKYREV) och Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR).